

PASSAR A L'ACCIÓ. URBINCLUSION I EL DEBAT SOBRE COM IMPLEMENTEM PROJECTES D'INCLUSIÓ SOCIAL

RELATORIA TAULA 1

Assegurar enfocament integrat i la coordinació interdepartamental o "Com millorar el treball conjunt i la coordinació entre diferents administracions i serveis públics?"

- Preguntes principals:
 - 1- Respectant la coherència dels diferents interessos implicats, com es conjuga l'objectiu comú en la coordinació/en el treball integrat?
 - 2- Quines eines o mètodes podrien ser útils per aconseguir una coordinació efectiva entre els agents que intervenen a una mateixa acció i entre aquells que, des de diferents accions, intervenen en un mateix territori?
- Preguntes en reserva:
 - 1- Com es coordinen les diferents missions de les entitats per incloure/implicar la dimensió comunitària?
 - 2- Quins son els reptes que tenen els diferents agents que intervenen a un territori per coordinar-se i integrar les seves accions?
- Figura experta: Fina Borràs (IMSS)
- Dinamitzadora: Jordina Pérez (Direcció d'Acció Comunitària)
- Relatoria: Sandra Erill (equip energies comunitàries Etcèteres)

Relatoria:

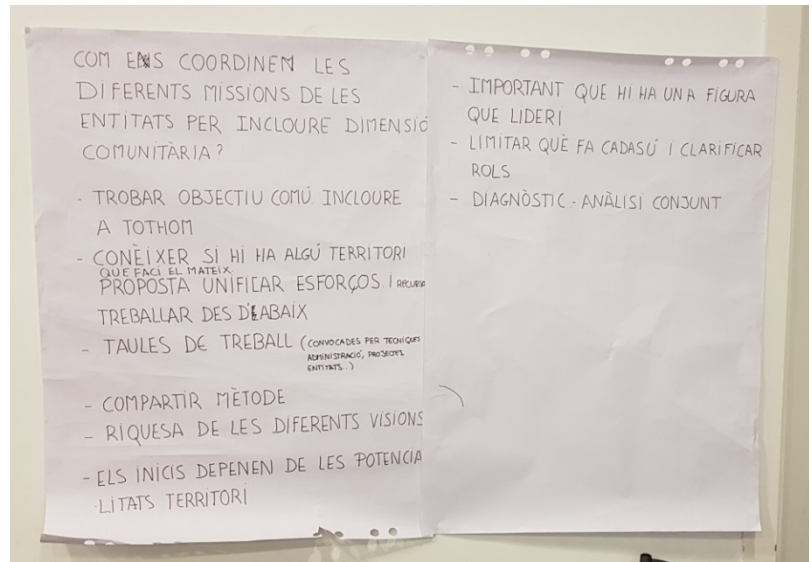
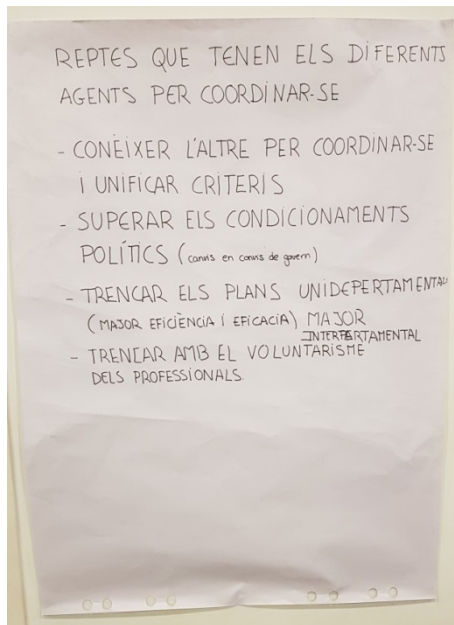
Com es coordinen les diferents missions de les entitats per incloure dimensió comunitària?

- Es considera important trobar un objectiu comú que inclogui a tothom qui està implicat.
- Primer de tot, cal conèixer si hi ha algú al territori que faci el mateix que volem dur a terme.
- És important unificar esforços i recursos, no duplicar i treballar conjuntament per ser més eficaços.
- Treballar des de baix.

- Les taules de treball són un bon recurs per incloure la dimensió comunitària (convocades per tècniques de l'administració, de projectes, d'entitats...).
- Es ressalta la importància de compartir mètode.
- Es remarca la riquesa que suposa compartir les diferents visions.
- Els inicis depenen de les potencialitats del territori.
- Es considera important que hi hagi una figura que lideri.
- Limitar des de l'inici què fa cadascú i clarificar els diferents rols. Cadascú ha d'aportar des del seu rol. És important que tothom ho tingui clar.
- En un inici també és posa èmfasi en la importància de realitzar un diagnòstic conjunt.

Reptes que tenen els diferents agents per coordinar-se

- Primer de tot és considera rellevant conèixer a l'altre per a coordinar-se i unificar criteris.
- Cal superar els condicionaments polítics (com per exemple els canvis que es donen quan hi ha canvi en el govern).
- Trencar els plans unidepartamentals (treballar per una major eficiència i eficàcia).
- Trencar amb el voluntarisme dels professionals.

RELATORIA TAULA 2

Implicar els actors locals: procediments de co-producció i presa de decisions o “Com arribar a les persones, implicar-les i prendre decisions conjuntament?”

- Preguntes principals:
 - 1- Com es pot assegurar que la participació (de persones individuals o de col·lectius) tingui un impacte real en les polítiques públiques/impacte territorial en els projectes? A quin tipus d'impacte ens referim?
 - 2- Com arribem a col·lectius ja organitzats però que no formen part dels circuits formalitzats com a entitats (grups informals)? Com mantenim la seva implicació al llarg del temps?
- Preguntes en reserva:
 - 1- Com arribem a la ciutadania no organitzada?
- Figura experta: Yuni Salazar (IGOP)
- Dinamitzadora: Irene (equip energies comunitàries)
- Relatoria: Equip energies comunitàries

Relatoria:

A l'inici costa una mica arrancar amb la dinàmica, pel que s'opta per fer una roda de preguntes que ens sorgeixen a partir del títol de la taula i de les plantejades amb anterioritat.

- Preguntes inicials:
 - Com es desplacen les famílies?
 - Com s'involucren altres agents?
 - Com enfrontem la vergonya d'entrar a espais nous?
 - Com impliquem a les famílies des dels seus interessos?
 - Com impliquem l'entorn?
 - Què vol dir co-producció?
 - Sempre s'han de prendre decisions conjuntes? Les famílies ho volen?

- Elements que afavoreixen la implicació dels actors locals:

Les participants de la taula comenten com moltes vegades les usuàries dels projectes parteixen de "la queixa" i reflexionen al voltant de les situacions en les quals quan les participants surten d'aquest rol es quan treballa realment des de les capacitats i interessos.

Sembla que **el procurar per l'autonomia de les persones, mirar per la seva autoestima i seguretat, així com canviar el rol i la mirada "assistencialista" de la figura professional** són elements que ajuden a aquest apoderament.

Generar aliances, treballar per generar una preocupació i decisions compartides, la horitzontalitat, la bona cohesió grupal, generar espais de trobada més enllà de relacions de poder (trencar amb professional/no professional), vincular-se per interessos, la flexibilitat i tenir cura dels canvis generacionals, posar en valor les mirades diverses, són elements clau perquè aquest enfocament més participatiu i comunitari funcioni.

Aquí es puntualitza com determinades persones són les **grans oblidades en el món de la participació**, com és el cas de les nenes i els nens. Ens endinsem en un debat més acadèmic i referencial. Es parla de **Paulo Freire** i de la pedagogia de l'autonomia. El projecte "Temps de Joc" ens comenta com a través de les nenes i els nens les famílies també poden canviar. És un procés d'aprenentatge continu sobre el fet de prendre decisions compartides: com els adults re-aprenem?

S'apunta **el joc** com una eina clau per re-inventar-se. Així com el paper de les **cures grupals** ("fer-se regals grupals") i d'altres eines com el paper de la cultura i l'esport d'entre d'altres.

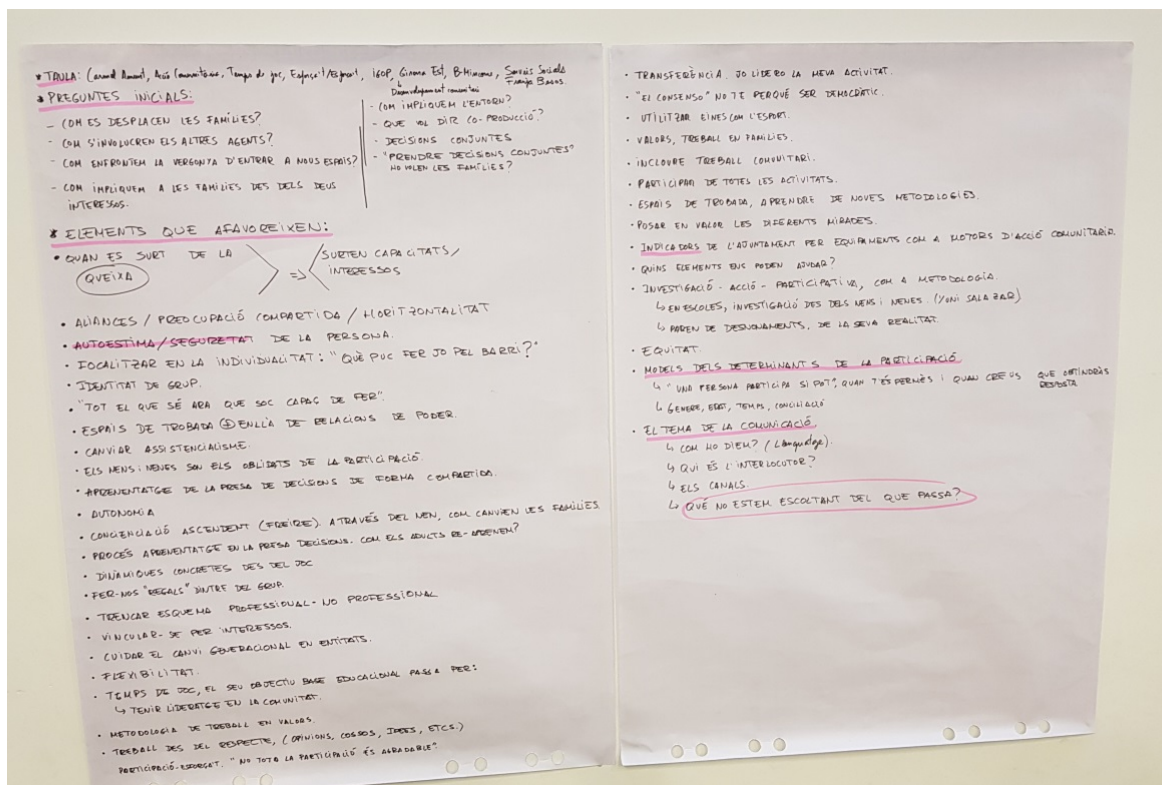
Respecte al debat metodològic, es comenta com a èxit el fet d'incorporar dintre dels propis objectius de projecte certs elements per assegurar aquesta participació. Un participant posa d'exemple que l'objectiu de base és **tenir lideratges en la comunitat**. Així com el **treball en valors**. Treball des del respecte a les diverses opinions, cossos, idees, etc.

Al endinsar-nos més en el debat surt un tema interessant que s'exposa de la següent manera: **"No tota la participació és agradable"**. Es parla de la dificultat que comporta també obrir certes temàtiques o de l'exercici del propi professional de revisar-se. En alguns casos el consens no passa per exercicis democràtics comenten.

- Quins mecanismes tenim de marc teòric i d'avaluació:

1. **Indicadors de l'Ajuntament de Barcelona (Direcció d'Acció Comunitària) pels equipaments de proximitat.** S'està treballant una línia d'indicadors per veure si els equipaments de proximitat compleixen amb certs paràmetres comunitaris per ser promotors d'acció comunitària.
2. **Investigació - Acció - Participativa.** L'experta comenta com a Ciutat Meridiana les pròpies nenes i nens són qui investiguen la pròpia realitat del seu barri per després canviar aquells elements que no els agraden.

3. **Determinants de la participació.** És un marc teòric on s'explica com una "una persona participa si pot", quan l'hi és permès i quan creu que obtindrà resposta. A partir d'aquí són moltes aquelles variables que interfereixen en aquesta participació com l'edat, el gènere, etc.
4. **La comunicació com a eix vertebrador de la participació i la presa de decisions.** S'han de tenir en compte molts factors comunicatius com per exemple:
 - a. Com es comunica?
 - b. Qui és la interlocutora?
 - c. Els canals de comunicació
 - d. Què no estem escoltant el que passa?

RELATORIA TAULA 3

Seleccionar indicadors eficients i sistemes de monitoratge i recollida d'informació per mesurar la intervenció o "Com ens ho fem per avaluar l'impacte dels nostres projectes?"

- Preguntes principals:
 - 1 - Com han de ser els sistemes de seguiment per tal de que siguin útils per a la gestió de les accions? (útils "per a què" i "per a qui").
 - 2 - Com incloem als participants del projecte en l'avaluació del propi projecte?
- Preguntes en reserva:
 - 1- Com influeix en el temps d'intervenció el temps que li dediquem a aquests sistemes de monitoreig?
 - 2- Com es generen indicadors qualitatius?
 - 3- Com es pot implicar a persones no especialitzades -incloent a la ciutadania (beneficiaria o no de l'acció) i els responsables polítics- en el seguiment i avaluació de les accions?
- Figura experta: Laura Kirchner (IVÀLUA)
- Dinamitzadora: Tià Riutort (equip URBinclusion/Drets Socials)
- Relatoria: Clara Gomis (equip energies comunitàries)

Relatoria:

Per tal de debatre sobre com ha de ser l'avaluació del projecte partim de dues preguntes base:

1. Com han de ser els sistemes de seguiment per tal que siguin útils per a la gestió de les accions? (útils per a què i per a qui?)
2. Com incloem als participants del projecte en l'avaluació del propi projecte.

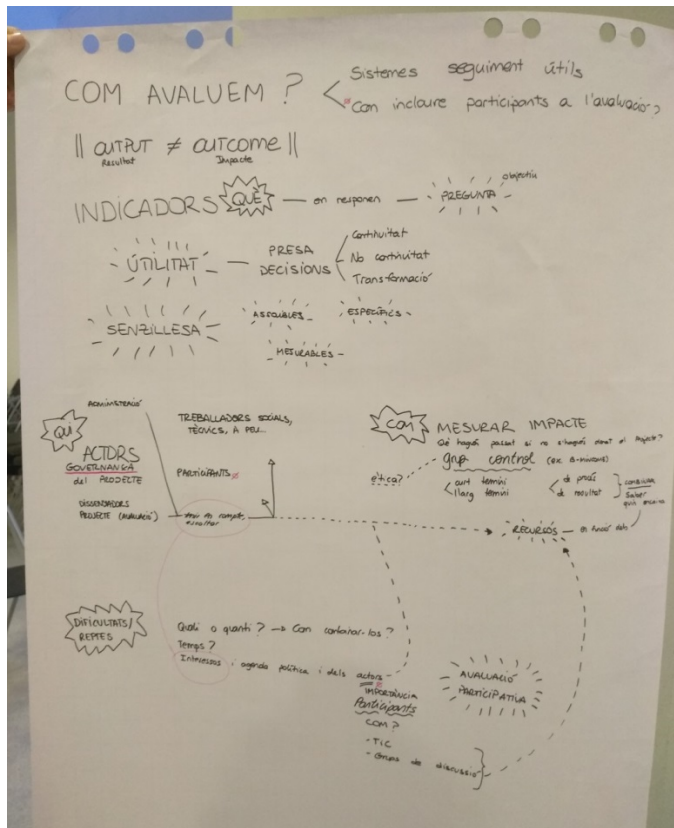
Prèviament al debat, cal diferenciar a nivell teòric l'*output* de l'*outcome*. El primer és el resultat del projecte en funció dels objectius, mentre que el segon és l'impacte que hagi pogut tenir més enllà del propi projecte.

La **Laura Kirchner** fa una breu introducció: Els indicadors ens han de servir per prendre decisions útils, doncs guien l'acció. És clau una pregunta inicial que em respongui què és el que vull millorar del meu projecte. Fa referència als indicadors SMART: *Specific - Measurable - Attainable - Relevant - Time-bound*.

Es crea un **debat** on van intervenint tant les persones participants –que es presenten al grup–q com l'experta i el dinamitzador. Les principals temàtiques, tensions i conclusions es troben recollides als paperògrafs corresponents i en els següents paràgrafs:

- Calen avaluacions realistes, que tinguin en compte tant els participants dels projectes com als tècnics que l'han de dur a terme.
- L'avaluació costa, però és necessària per a poder decidir sobre un projecte determinat: la seva continuïtat, no continuïtat o transformació.
- Es contemplen tots els actors: administració pública, dissenyadors del projecte i de l'avaluació, participants destinataris, tècnics, professionals...
- Es qüestiona com es tenen en compte als professionals i participants a l'hora de dissenyar una avaluació.
- S'apunta a un enfocament excessivament positivista que deixa en segon pla una metodologia qualitativa. Sorgeix la pregunta de com combinar-los.
- Es parla de com avaluar correctament l'impacte d'un projecte determinat. La Laura Kirchner dóna el recurs del "grup control".
- Es qüestiona la part ètica que comporta tenir un "grup control".
- Es parla d'una avaluació que s'ajusti als recursos (humans, materials...) que té el projecte.
- Es remarca la tendència actual de fer seguiment de procés però no d'impacte.
- Hi ha diversitat d'opinions entre: fer una avaluació metodològicament correcta i fer una avaluació en funció dels recursos.
- Es planteja el temps com una variable que condiciona l'avaluació.
- Es posen sobre la taula les possibles contradiccions i interessos dels diversos actors (interessos dels participants i tècnics, agenda política...).
- Es planteja l'avaluació participativa (grups de discussió, ús de les eines TIC...) com a mètode per a recollir més veus, però que torna a xocar amb els interessos de cada actor i els recursos disponibles.

El **dinamitzador** tanca la sessió donant les gràcies a tothom per a la participació.

RELATORIA TAULA 4

Millorar el finançament de les accions tot explorant models d'innovació financera "Com dotar-nos de formes més adequades de finançament?"

- Preguntes principals:
 - 1- Quines són les eines més adients d'entre les que coneixeu per aconseguir un millor finançament de les accions (en especial per les co-produïdes amb entitats)?
 - 2- Quin pot ser el paper de l'administració local més enllà del finançament directe? I el paper de les entitats socials?
- Preguntes en reserva:
 - 1- Quins són els principals reptes i necessitats relacionades amb el finançament que afronten les organitzacions socials implicades en les accions? Com s'aborden a dia d'avui?
 - 2- Què implica pels receptors de les subvencions haver d'encaixar en una etiqueta per rebre-la?
- Figura experta: Enric Miravittles Pous (Barcelona Activa)
- Dinamitzadora: Massimiliano Rumignani (equip URBinclusion)
- Relatoria: Equip energies comunitàries

Relatoria:

Enric Miravittles Pous, de Barcelona Activa, fa una primera introducció sobre les possibilitats actuals de finançament des de l'administració, les quals poden ser a través de:

- Contractació pública.
- Subvencions (a atorgar en forma de conveni o en forma de concurrència).
- Match-funding (una nova modalitat que s'ha experimentat amb la Fundació Goteo, i que formalment és un conveni).

En totes aquestes formes de finançament les regles venen donades i això reflexa la rigidesa de l'administració a l'hora de finançar projectes. Es llança la pregunta ***Com licitem un servei comunitari des de l'administració sense apropiar-nos d'aquest?***

A partir d'aquí es fa una reflexió amb els participants al voltant de nous mètodes o instruments de finançament possibles:

- Es realitza una primera reflexió sobre si es podria considerar el retorn no econòmic dels projectes com una forma de finançament. Es podrien contemplar, per exemple, recursos de coneixement de les entitats. Es posa com a exemple el projecte [Sinèrgics](#) al barri del Bon Pastor, on el Districte de Sant Andreu ha fet un concurs però les entitats beneficiades es comprometen a fer retorn social al barri.
- Una altra forma possible a valorar passaria per finançar directament la creació de llocs de treball (com per exemple, via plans d'ocupació). Val a dir que es pot fer un recolzament limitat al voluntariat.
- Des de Barcelona Activa s'han plantejat la possibilitat del finançament plurianual, però se'ls presenta el repte de com dur-ho a la pràctica per a que puguin presentar-se totes les entitats i no únicament les més grans. Una possibilitat que es proposa seria generar una xarxa d'entitats on les «grans» podrien avalar econòmicament a les «petites».
- Una opció podria ser oferir subvencions amb diferents escales de finançament i per a diferents escales d'entitats. A aquest mecanisme es podria afegir la limitació del nombre de projectes a presentar (i per tant, a sol·licitar finançament) i que s'afavoreixi a les entitats o projectes del territori. Per a millorar la participació en les subvencions de les entitats petites, es pot oferir recolzament de l'administració a l'hora de redactar les propostes.

- Un participant de la taula veí del barri considera que les grans empreses del territori haurien d'oferir recolzament als territoris on es troben. Es plantegen algunes opcions:
 - 1) Mecenatge privat, on l'administració adquireix el rol de mediació.
 - 2) Que l'administració posi condicions o arribi a acords quan se'ls dona la llicència per a implantar-se a un territori.

Enric Miravittles explica que ja s'està duent a terme una prova pilot on ofereixen a l'empresa realitzar una formació subvencionada a treballadors si l'empresa els contracta posteriorment.

Es considera important l'enllaç entre «comunitat local–formació professional–empresa». Es posa com a exemple Alemanya, on es realitza una formació dual amb aquesta mirada a llarg termini de connectar amb les necessitats empresarials i del territori. En aquesta línia dual, des de Barcelona Activa s'han iniciat els programes «Aprenents» i «Bona Feina». Aquests plantejaments es consideren també una oportunitat per a prevenir el fracàs o l'abandonament escolar.

- Quines estratègies es poden establir per a incorporar una mirada a llarg termini de l'administració?

Respecte a la situació actual del finançament, un treballador de l'administració assenyala que hi ha una manca de visió territorial conjunta per part de les administracions (Ajuntament, Generalitat, etc.) i que molts cops es produeixen duplicitats de finançament. En el territori ja hi ha molts projectes micro-finançats. Amb el Pla de Barris s'han introduït grans projectes, però què passarà quan aquests s'acabin?

Conclusions

A continuació es recullen algunes de les idees principals de la sessió:

- Valorar els recursos que poden oferir les entitats privades.
- Tenir en compte les desavantatges entre les entitats grans i petites, que puguin unificar esforços conjuntament (mitjançant avals, UTE, etc.) i que es pugui incorporar el retorn no econòmic per a equilibrar aquestes desavantatges.
- L'administració planteja la dificultat d'assumir projectes iniciats des de les entitats sense apropiar-se d'aquests i que provoqui la «desaparició» de la raó de ser de l'entitat.
- Necessitat de retorns no econòmics (ocupació, etc.) des de les empreses dels territoris.
- Possibilitat de finançament «en espècies».

- Estudiar les opcions per a oferir diferents escales de finançament i poder fer front a finançament plurianuals a les entitats.

Preguntes plantejades, qüestions, tensions i reptes futurs.

- Com es pot licitar des de l'administració un projecte comunitari sense apropiar-se d'aquest?
- Quines estratègies es poden establir per a incorporar una mirada a llarg termini de l'administració?

Observacions de la sessió: incidències, canvis de programa, aspectes a millorar.

Excepte la relatora, en aquesta taula tots els participants eres homes. És habitual trobar més representació masculina quan es tracten temes de finançament. Seria recomanable establir mecanismes que puguin corregir aquest desequilibri.

